

Verslag

SOCIALE BINDING:

ZORG GOED VOOR AMSTERDAM!

Amsterdam, oktober 2017

INHOUD

Inleiding.....	pag. 3
Participatie- of doe- samenleving?	Pag. 3
Zorg goed voor Amsterdam (en voor elkaar)!	Pag. 4
Geschiedenis sociale binding in Amsterdam	pag. 5
Sociale binding als instrument voor een democratische rechtsstaat.....	pag. 7
Sociale binding als thema voor de lokale politiek	pag. 9
Discussie	pag.10

INLEIDING

Zorg goed voor de stad (en voor elkaar)! Dat was de indringende oproep van de Amsterdamse burgemeester Eberhard van der Laan in zijn laatste brief aan alle burgers van Amsterdam. Vrijdag 6 oktober jl. bereikte ons het trieste nieuws dat de burgemeester als gevolg van een slopende ziekte is overleden. HTIB, EMCEMO en Platform Sociale Binding namen zijn laatste oproep zeer serieus. Daarom organiseerden de drie organisaties de bijeenkomst 'Sociale binding: zorg goed voor Amsterdam!'

Tijdens de bijeenkomst van 19 oktober 2017 werd er veel aandacht besteed aan het bevorderen van actief burgerschap en het vergroten van actieve (politieke) participatie in Amsterdam. Het bundelen van krachten, het (her)winnen van vertrouwen, het op zoek gaan naar vormen van sociale binding, het uitwisselen van ervaringen en voorbeelden over sociale uitsluiting en discriminatie maakten onderdeel uit van de discussie. Emcemo heeft in het najaar van 2017 op verschillende plekken in Amsterdam buurt- en stedelijke bijeenkomsten georganiseerd die betrekking hadden op discriminatie en uitsluitingmechanismen in het dagelijks leven. De bevindingen daaruit werden tijdens de bijeenkomst gepresenteerd. Onder de 50 deelnemers waren vertegenwoordigers van lokale organisaties en in Amsterdam wonende burgers aanwezig. Vanwege het concept en de inhoud van de bijeenkomst waren ook deelnemers van buiten Amsterdam aanwezig. Vooral om na te gaan of een vergelijkbare bijeenkomst ook in hun gemeente georganiseerd zou kunnen worden.

In het onderstaande verslag treft u een impressie van de bijeenkomst aan.

PARTICIPATIE – OF DOE - SAMENLEVING?

Dagvoorzitter Peter Zwaga start de bijeenkomst met enkele inzichten van cultuursocioloog Gabriël van den Brink. Hij heeft namelijk onderzocht hoeveel inwoners van Nederland voorstander zijn van een democratische rechtsstaat in Nederland. Ruim 80% van de inwoners is daar (zeer) positief over. Maar het merendeel van de ondervraagden geeft echter aan zeer ontevreden te zijn over de huidige politiek. Dat komt volgens Van den Brink door de ontwikkelingen van de afgelopen jaren. Tot de jaren zestig in de vorige eeuw werden inwoners vooral gezien als onderdanen van Nederland. Burgers werden wel geïnformeerd over (nieuwe) politieke ontwikkelingen maar waren niet zo actief als nu het geval is. Nu is de overheid voorstander van betrokkenheid en eigen verantwoordelijkheid en stimuleert dat ook. Alleen lijkt het in de praktijk niet altijd goed te lukken. Sinds enkele jaren spreekt de politiek over een participatiesamenleving. Echter, dat komt maar moeizaam van de grond, ondermeer omdat de landelijke en lokale politici niet altijd goed om zijn gegaan

met de dilemma's in de samenleving. Beloften tijdens campagnes worden dan ook niet altijd waargemaakt in het beleid. Omdat er meer van burgers wordt verwacht, is er eerder sprake van een doe-samenleving. De focus van de overheid ligt vooral op het systeem, waar burgers zich meer zorgen maken over hun lokale leefwereld. Macht lijkt belangrijker te zijn dan vertrouwen. Burgers hechten echter meer aan vertrouwen dan aan macht. Politici die vertrouwen krijgen van burgers bereiken dus ook meer. Daarbij is het van belang om ook de taal van de laagopgeleide inwoners te spreken. Zij voelen zich momenteel onvoldoende gehoord, worden uitgesloten en worden nauwelijks betrokken bij nieuwe ontwikkelingen en initiatieven. Van den Brink roept de overheid en politici dan ook op om de laagopgeleide burgers meer te betrekken bij de democratische samenleving.. Dat is wel van belang als Nederland meer een doe-democratie gaat worden. Een oproep dus om meer geduld te hebben met achtergestelden en om meer realistische keuzes te maken.

ZORG GOED VOOR AMSTERDAM (EN VOOR ELKAAR)!

Mustafa Ayranci, voorzitter van de Turkse Arbeidersvereniging HTIB, heet alle aanwezigen en in het bijzonder de sprekers en panelleden, namens HTIB, EMCEDO en Platform Sociale Binding van harte welkom op deze bijeenkomst. Het is voor deze organisaties een belangrijke bijeenkomst. De afgelopen 2,5 jaar worden zij veelvuldig benaderd door de gemeente Amsterdam en maatschappelijke organisaties om mee te denken over hoe zij gezamenlijk de maatschappelijke spanningen in de samenleving en toenemende polarisatie kunnen tegengaan. Vooral HTIB en EMCEDO nemen daar een constructieve houding in aan omdat die een actieve bijdrage willen leveren aan een tolerante en saamhorige samenleving. Sociale binding is altijd het uitgangspunt geweest. Helaas merken beide organisaties dat hun kennis, hun netwerk, hun ervaring en hun vaardigheden niet altijd op de juiste waarde wordt geschat. Het lijkt er op dat er weinig vertrouwen is in deze organisaties, terwijl die jarenlang een actieve bijdrage hebben geleverd aan de integratie van Turkse- en Marokkaanse Nederlanders in Amsterdam. De conclusie is dan ook, dat er niet alleen maatschappelijke spanningen bestaan tussen burgers en diverse gemeenschappen in de samenleving. Maar dat er ook sprake is van professionele spanningen tussen niet-westerse vrijwilligersorganisaties, professionele - en maatschappelijke organisaties en overheidsinstellingen. Veelvuldig worden sociale, maatschappelijke, en economische onderwerpen vercommercialiseerd. Bureaus worden in de arm genomen om vraagstukken in het sociale domein op te lossen, die dan het onderwerp zakelijk benaderen en weinig affiniteit laten zien met de samenleving. Het lijkt wel een trend om het maatschappelijk middenveld, waaronder vrijwilligersorganisaties als de onze, institutioneel uit te sluiten. En dat is een gemiste kans aangezien onze organisaties met beide benen in de samenleving staan, goede contacten onderhouden met Amsterdamse burgers en dus een goed beeld hebben van wat er in

dezelfde samenleving speelt. Het vertrouwen in de overheid en de politiek wordt door de vercommercialisering van maatschappelijke vraagstukken alsmaar kleiner en de kloof met de politiek wordt alsmaar groter.

HTIB en EMCEDO willen een bijdrage leveren aan de sociale binding in Amsterdam, zowel op buurt, wijk- en stedelijk niveau. Zij hebben contacten met burgers, die voor anderen onzichtbaar en moeilijk bereikbaar zijn. Zij kunnen op lokaal niveau het verschil maken. Platform Sociale Binding wil hen in dat proces ondersteunen en begeleiden. Te veel maatregelen worden van bovenaf geïnitieerd, terwijl die van onderop het beste zullen renderen. Daardoor stimuleer je het verantwoordelijkheidsgevoel en betrokkenheid van een grote groep burgers binnen buurten, wijken en gemeenten. Ook in Amsterdam. HTIB en EMCEDO willen de bruggenbouwers zijn om het proces van sociale binding op buurt-, wijk- en stedelijk niveau en op basis van gelijkwaardigheid en gelijke kansen op gang te brengen. Samenwerking wordt daarin gezocht met het Platform Sociale Binding, Amsterdamse organisaties en de gemeente Amsterdam. Zo willen deze organisaties gestalte geven aan de oproep van wijlen burgemeester Eberhard van der Laan om goed voor Amsterdam (en voor elkaar) te zorgen!

GESCHIEDENIS SOCIALE BINDING IN AMSTERDAM

Abdou Menebhi, voorzitter van EMCEDO begint te vertellen dat sociale binding niet nieuw is en sinds de jaren 60 verschillende gradaties heeft gekend. De solidariteit naar elkaar toe - zelfs tussen links en rechts georiënteerden - was aanvankelijk groter. Acties en demonstraties werden gezamenlijk uitgevoerd rond de strijd voor vrede, tegen apartheid, kernwapens, fascisme en racisme. We stredden voor hetzelfde ideaal. Vooral in Amsterdam. Vervolgens vond er een andere vorm van sociale binding plaats. Door de instroom van (tijdelijke) economische immigratie ontstonden er communicatieproblemen en werd er meer aandacht besteed aan onderling begrip voor elkaars (culturele) achtergronden. Er werd meer aandacht gegeven aan categoriaal werk en via eigen organisaties konden nieuwe Nederlanders hun plek opeisen in de Nederlandse samenleving. Dat is nu wel anders. Nadruk ligt nu op individuele en gemeenschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid. Geen doelgroepenbeleid meer, maar algemeen en generiek beleid. In Amsterdam worden in de verschillende stadsdelen buurtgesprekken georganiseerd onder het motto 'meer macht aan de burger'. Maar steeds vaker wordt er geconstateerd dat niet alle burgers uitgedaagd worden om mee te denken, mee te praten, mee te doen en mee te bepalen over onderwerpen die voor hen van belang zijn. Buurtgesprekken lijken gevoelsmatig voor burgers een voedingsbodem te zijn voor het stedelijk beleid. Nadruk ligt daarbij te vaak op veiligheid en het bestrijden van criminaliteit en radicalisering. De infrastructuur - zoals buurthuizen en opbouwwerk - lijkt alleen daarop gericht te zijn. Er blijkt meer aandacht voor het aanpakken van criminele Marokka-

nen te zijn en minder voor de emancipatie van de Marokkaanse Nederlanders. Organisaties die zich daarmee bezighielden, worden nauwelijks meer betrokken bij het optimaliseren van het welzijn van achterstandsgroepen. De enige vorm van sociale binding vindt nog plaats via de moskee. Alle andere instellingen (zelforganisaties) worden wegbezuinigd of zijn niet of nauwelijks een deelgenoot meer. Omdat de moskee volgens de overheid een belangrijkere rol vervult in de integratie, wordt die dan ook als partner gezien. Veel sociale initiatieven die door de moskee worden ontwikkeld en uitgevoerd, kunnen op draagvlak van de overheid rekenen. Seculiere organisaties zijn daardoor naar de achtergrond verdwenen. De opvatting van de overheid is namelijk dat organisaties die het linkse gedachtegoed voorstaan, al geïntegreerd zijn en daarom extra ondersteuning niet meer nodig hebben. De overheid ondersteunt de moskee om het emancipatieproces van de bezoekers te stimuleren maar tegelijkertijd ook om die te controleren. Daarvoor heb je klaarblijkelijk seculiere instellingen niet meer nodig en die worden dan ook uitgesloten.

Initiatieven ten behoeve van de aandacht voor jongeren worden steeds meer als een businessmodel gemodelleerd. Door vraagstukken te vercommercialiseren worden veel jongeren uitgesloten. Daardoor zie je nieuwe ontwikkelingen ontstaan. Vroeger werd er veel aandacht besteed aan Onderwijs in Eigen Taal en aan Cultuur. Nadat die initiatieven werden afgeschaft is er een voedingsbodem ontstaan voor het opzetten van islamitische scholen. De opkomst van islamitische scholen worden dan weer ter discussie gesteld, terwijl andere stromingen binnen de Nederlandse samenleving volop de mogelijkheden kregen om hun eigen scholen op te zetten. Waar eerder in Amsterdam, maar ook landelijk, een inspraakorgaan was opgezet om met landelijke en stedelijke bestuurders in gesprek te gaan over integratievraagstukken, is daarvan nu alleen nog een lege huls overgebleven. Het onderhouden van die wezenlijke contacten zijn echter hard nodig en die inspraak- en contactorganen zouden weer opnieuw ingesteld moeten worden.

Politieke partijen konden inspraakmogelijkheden creëren, maar daar werd niet of nauwelijks op ingespeeld. Er worden buurtgesprekken georganiseerd om vooral belemmeringen en oplossingen vanuit de burger te horen, waarop de overheid dan kan anticiperen. Maar de vraag is of alle suggesties die door burgers worden aangedragen wel worden meegenomen. De afstand tussen de lokale politiek, de overheid en de burger wordt alsmaar groter. Burgers voelen zich steeds minder vertegenwoordigd. De uitkomsten die in de publicatie *Mocro in Mokum* zijn opgenomen, werden door de gemeente Amsterdam omarmd. Die liet veel barrières in het sociale domein zien waar Marokkaanse Amsterdammers tegenaan liepen. Die publicatie ligt niet bij de afdeling burgerschap en diversiteit, maar helaas bij de afdeling radicalisering van de gemeente Amsterdam.

Sociale binding is geen doelgroepspecifiek thema, het koppelen aan diversiteit wel. Laten we er vanaf nu weer mee beginnen.

SOCIALE BINDING ALS INSTRUMENT VOOR EEN DEMOCRATISCHE RECHTSSTAAT

Zeki Arslan houdt zich bezig met het thema diversiteit bij het CAOP. Vanavond gaan wij ons niet bezighouden met de definitie van wat sociale binding is. Deze avond moet ons helpen om daar invulling aan te geven. Een essentieel onderdeel van dit thema is dat de publieke sector (onderwijs, gemeenten, zorg, politie et cetera) herkenbaar, toegankelijk en representatief is voor de samenleving. Immers, de verbinding tussen publieke sector en de burgers vormt de belangrijkste graadmeter met betrekking tot het functioneren van een gezonde rechtsstaat. De afgelopen periode heeft Arslan een verkenning uitgevoerd naar de diversiteit onder politieke ambtsdragers (burgermeester) in Nederland. Dat zijn er 398. Wat opvalt is de eenzijdige samenstelling, terwijl andere groepen zoals transgenders, niet westerse Nederlanders, jongeren, mensen met een beperking steeds meer hun plek opeisen als het gaat om de benoemingen en samenstelling van een burgemeester. Het moet aanvaardbaar en mogelijk zijn dat een transgender persoon, burgemeester kan worden van een van onze grote steden. Daardoor worden deze mensen aandeelhouder van de rechtsstaat. De demografische veranderingen in Nederland is een feit en de burgers en gemeenschappen eisen hun plek in de samenleving op. Ze willen aandeelhouder worden van de rechtsstaat. De vraag die gesteld kan worden is, of wij de democratische rechtsstaat wel aan het koesteren zijn? Iedereen moet zich hierin kunnen vinden, maar in de praktijk wordt dat nauwelijks zichtbaar. Dat begint al bij de publieke instellingen. Een voorbeeld uit het onderwijs. Het onderwijs bestaat uit bestuurders en toezichthouders. Waar in het verleden alle lagen van de bevolking plaats konden nemen in het bestuur of in toezichthoudende functies, zie je steeds meer dat deze posities worden ingenomen door academici. Je moet van goede huize komen om te begrijpen welk profiel ze vragen bij een vacature als bestuurder of toezichthouder. In feite worden velen bij voorbaat uitgesloten van deze functies omdat zij niet voldoen aan het profiel, terwijl dat vroeger de normaalste zaak van de wereld was. Daardoor is de sociale binding tussen burgers en publieke instellingen ernstig onder druk komen te staan. Keuzen en besluiten die worden genomen, zijn niet herkenbaar!

Laagopgeleide burgers worden steeds bozer. Zij hebben namelijk geen invloed meer op onze publieke sector.. Zij voelen dat zij geen zeggenschap meer hebben in en over Nederland. Daardoor richten zij hun boosheid en frustraties op andere groepen in de samenleving. Dit onbehagen, boosheid en frustratie draagt dan ook niet bij aan een gezond functionerende rechtsstaat. Om een gezonde en vitale rechtsstaat te hebben is het van doorslaggevend belang om iedereen daarbij te betrekken op basis van gelijkwaardigheid en kansengelijkheid. Een goed signaal zou zijn dat alle lagen van de bevolking zich vertegenwoordigd voelen in het publieke domein, dus ook in publieke functies. Echter, de publieke sector is aan het vercommercialiseren, vooral in het sociale domein. Daardoor kunnen niet commerciële organisaties

geen of nauwelijks een beroep meer doen op de financiële middelen om activiteiten te initiëren die van belang zijn voor buurten, wijken, steden en gemeenschappen in het kader van sociale binding. Commerciële partijen maken vanwege hun kennis en mogelijkheden (het zijn immers betaalde krachten) daardoor het meeste gebruik van de beschikbare middelen in het sociale domein. Het maatschappelijk middenveld is daardoor vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid langzaam aan het verdwijnen. Het zijn vrijwilligers en kunnen niet op tegen commerciële bureaus. De vraag is of dat de rechtsstaat is die wij willen? Belangrijk is om in ieder geval te beginnen met het vergroten van kansengelijkheid. Waar sprake is van kansenongelijkheid, zal de rechtsstaat niet floreren. Het vercommercialiseren van sociale vraagstukken roept ook aversie bij de burgers op. Het maatschappelijk middenveld kan echter de betrokkenheid en medezeggenschap van burgers opnieuw bevorderen. Maak daar dan ook gebruik van.

Om sociale binding in een democratische rechtsstaat nieuw leven in te blazen zijn er drie factoren van groot belang:

1. Laat de publieke sector weer van het publiek worden. Bindt de burger, ook richting de politiek, bevorder meer ruimte voor laagopgeleiden in de politiek, in het bestuur en toezichthoudende functies. Suggestie is om het 'Scheveningse beraad van onderwijs' uit 1993 ongedaan te maken. Aansturen van publieke sector moet niet alleen een aangelegenheid worden van hoogopgeleide uit vaste netwerken;
2. De lokale overheid biedt voldoende ruimte vanuit de publieke sector zodat ze groepen die onvoldoende gebruik maken van de financiële middelen, stimuleren hiervan wel gebruik te maken. De drempels moeten worden weggenomen, waardoor de participatie van de burger bevordert, op basis van gelijkwaardigheid en kansengelijkheid. Geef initiatieven van burgers meer ruimte en laat ze niet concurreren met commerciële bureaus.
3. Zorg weer voor inspraak van de burger. Geef daarbij het maatschappelijk middenveld de ruimte en help ze daarbij. Die organisaties staan met beide benen in de samenleving.

Er zal meer aandacht moeten komen voor sociale binding in onze democratische rechtsstaat. Geef burgers invloed hierop. Aandacht voor het gevoel van onbehagen bij laagopgeleide burgers moet niet onderschat worden. Er is een concurrentieslag gaande tussen migranten en laagopgeleide burgers. Voorkom deze tweedeling, vooral op stedelijk niveau, in het bijzonder voor Amsterdam. Stimuleer initiatieven van burgers waarin ze elkaar ontmoeten en het onbehagen die zij ervaren met elkaar kunnen bespreken. Wij moeten voorkomen dat burgers elkaar gaan vermijden en verwijten. Sociale binding is een van de instrumenten die hierbij kan helpen. Als we het hebben over sociale binding dan gaat het om ontmoeting van burgers onderling, ontmoeting van burgers en publieke instellingen en ontmoeting tussen de bestuurlijke elite en burgers en gemeenschappen. Wil je een democratische rechtsstaat goed laten functioneren, sluit dan niet de ogen voor het onbehagen en betrek hen in het publieke domein. Doe je dat niet, dan komt de democratische rechtsstaat en de onderlinge sociale verhoudingen steeds meer onder druk te staan.

SOCIALE BINDING ALS THEMA VOOR DE LOKALE POLITIEK

Na de verschillende inleidingen vindt er onder leiding van de dagvoorzitter een paneldiscussie plaats met vertegenwoordigers van verschillende politieke partijen uit Amsterdam.

Rutger Groot Wassink (fractievoorzitter GroenLinks Amsterdam) reageert als eerste op de verschillende inleidingen. Hij herkent zich wel enigszins in de strekking van de diverse inleidingen. Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) heeft namelijk onderzoek gedaan naar de kloof tussen hoog- en laagopgeleide burgers. Het SCP bevestigt dus het beeld dat is geschetst. Veel Amsterdammers maken zich zorgen over hun bestaanszekerheid. Zij hebben geen vertrouwen meer in de rechtsstaat. Door middel van sociale binding en dialoog moet die hersteld worden.

Marjolein Moorman (fractievoorzitter PvdA Amsterdam) herkent zich in het verhaal van Zeki Arslan. Er is een enorme sociale en economische kloof tussen verschillende groepen in de samenleving. Veel mensen kunnen niet meedoen aan de samenleving omdat zij niet dezelfde kansen krijgen. Veelvuldig wordt de schuld bij de mensen zelf neergelegd. Eigenlijk zegt de samenleving dat je een loser bent. Het regeerakkoord dat onlangs werd gepresenteerd, geeft ook een verkeerd signaal af en is geen stimulans voor kansengelijkheid. Commerciële bureaus versterken dit helaas. Van belang is dat het maatschappelijke middenveld weer een prominente rol gaat vervullen als het gaat om sociale vraagstukken. Dit is een pleidooi waar de politiek echt mee aan de slag moet.

Delhia Timman (raadslid D'66 van Amsterdam) laat een iets optimistischer geluid horen. Zij ziet een stad met meer dan 180 nationaliteiten. Tegelijkertijd de kracht van Amsterdam. Zij ziet echter wel dat etnische – en economische contacten ontstaan via segregatielijnen. Onderling contact tussen mensen met verschillende culturele achtergrond vindt steeds minder plaats. Onderling contact en vertrouwen in elkaar zijn van belang voor sociale binding. Daarbij blijft het aangaan van een onderlinge dialoog belangrijk.

Erik Bobeldijk (bestuurslid stadsdeel Nieuw West Amsterdam) herkent veel in het verhaal van Zeki Arslan. Vooral het onderdeel dat het publieke domein geprivatiseerd is. Omdat burgers geen invloed (meer) kunnen uitoefenen leidt dat tot boosheid. Men telt niet meer mee. Daardoor zet je af tegen anderen die wel de aandacht krijgen. Een keer in de vier jaar vinden er verkiezingen plaats en kun je een stem uitbrengen. Maar het gevoel overheerst bij burgers, dat er niets mee gedaan wordt. One man, one vote.

Dat wordt nog eens geïllustreerd aan de hand van de ervaringen van HTIB en EMCEMO. Waar voorheen de contacten tussen hen met bestuurders uit Amsterdam de normaalste zaak van de wereld was, wordt momenteel deze contacten uit de weg gegaan. Deze contacten zijn echter wel van belang om tot een gezamenlijke agenda te komen.

DISCUSSIE

Op de vraag of het maatschappelijke middenveld (waaronder zelforganisaties) op ondersteuning van de politiek kan rekenen wordt door D'66 volmondig ja geroepen. Ook de PvdA is er voorstander van. Die merkt op dat door de privatisering in de welzijnssector, steeds meer buurthuizen verdwijnen. Voor veel buurten zijn deze ontmoetingsplekken wel van groot belang. Zelforganisaties die ontmoeting stimuleren, bloeden dus langzaam dood omdat de overheid de kraan heeft dichtgedraaid. Activiteiten die bijvoorbeeld worden uitgevoerd door de moskee kunnen wel op ondersteuning van de overheid rekenen. Organisaties die dezelfde waarden als de samenleving en overheid onderschrijven dienen ook ondersteuning van diezelfde overheid te krijgen. Volgens D'66 zijn er echter ook organisaties, bijvoorbeeld voor jongeren, die hun verantwoordelijkheid wel nemen. Zij zorgen ervoor dat er wat in de wijk te doen is zonder dat zij ondersteuning krijgen van de overheid.

Een deelnemer uit de zaal geeft aan dat er zeker ook initiatieven blijven bestaan, maar de vraag is of deze gericht zijn op sociale binding. Volgens deze deelnemer niet. Veelvuldig worden eenmalige activiteiten ondersteund door de overheid, maar is er onvoldoende aandacht voor de verduurzaming. Het structureel bij elkaar brengen van bijvoorbeeld jongeren vindt daardoor niet plaats. Mede omdat de wijkcentra zijn wegbezuinigd en deze jongeren geen plek (meer) hebben om bij elkaar te komen.

Het is van belang dat initiatieven van onderop, op ondersteuning van de overheid kunnen rekenen. Aan burgers moet meer verantwoordelijkheid geven worden met ondersteuning vanuit de overheid. Betrokkenheid en verantwoordelijkheid van burgers dragen bij aan een duurzamere relatie tussen overheid en burgers. Jammer genoeg worden deze ruimten nu niet meer geboden, waardoor het bij eenmalige activiteiten blijft.

HTIB en EMCEMO hebben altijd structurele subsidie ontvangen om aandacht te besteden aan sociale binding met een duurzaam karakter. Onder verantwoordelijkheid van oud-wethouder Van Es is dat afgeschaft. Nu kunnen organisaties projectvoorstellen indienen, gericht op een eenmalige activiteit zonder aandacht voor duurzaamheid en verankering. Of deze voorstellen worden goedgekeurd hangt ook nog af of die wel passen binnen het lokale beleid, dat voor organisaties weer moeilijk controleerbaar is, waardoor willekeur op de loer kan liggen.

Uit de zaal komt een emotionele reactie van een sociaal raadsman. Hij is dat al 25 jaar in Bos en Lommer. Ouderen komen bij hem omdat zij nergens geholpen kunnen worden. Vaak speelt de taalbarrière daarbij een grote rol. Instellingen die ondersteuning kunnen bieden, anticiperen daar onvoldoende op. Als we het hebben over sociale binding, waar deze deelnemer een grote waarde aan hecht, dan zien we dat de overheid niet meewerkt aan gelijkheid voor iedereen. Veel zaken worden vaak alleen digitaal afgehandeld. Bij veel van de ouderen ontbreekt het aan kennis en vaardigheden om daarmee om te gaan. Er ontstaat dus een grote informatieachterstand bij deze mensen. Zelforganisaties kunnen daarbij ondersteunend zijn maar die zijn inmiddels veelal wegbezuinigd.

GroenLinks geeft aan dat het met de sociale binding maar moeizaam gaat. Het maatschappelijk middenveld wordt door bezuinigingen uitgesloten van het maatschappelijke verkeer. Maatschappelijke organisaties zijn de smeeroilje voor sociale binding en vervullen een belangrijke taak bij het onderhouden van contacten met Amsterdamse burgers die voor de overheid vaak moeilijk bereikbaar zijn. In Amsterdam heerst er ook een sentiment dat alles maar in het Nederlands moet. Er hangt daardoor een onvriendelijke sfeer. Aandacht voor sociale binding versterkt namelijk de solidariteit en de verwantschap naar elkaar toe. Eric Bobeldijk voegt daar aan toe dat er door de overheid alleen maar keuzes zijn gemaakt die het beleid optimaliseren voor (veel) minder geld. Daar profiteert maar een beperkt deel van de Amsterdamse samenleving van en daar wordt dan een ander deel de dupe van. De rol van de overheid zal daarom anders moeten zijn: meer tussen de burgers staan en een meer verbindende functie van de samenleving initiëren.

Er komen bij HTIB en EMCEMO veel klachten binnen van 'gewone' burgers over problemen rond stages maar ook over Islamofobie. Niet alleen tussen generaties, maar ook tussen gemeenschappen. Van belang is dat er weer een inspraakstructuur wordt opgebouwd zodat er meteen beter geanticipeerd kan worden op de signalen vanuit de bevolking.

Een deelnemer aan de discussie geeft aan dat hij perspectief ziet in een internetsamenleving. Bijeenkomsten als deze laten zien dat we tegen elkaar praten in plaats van met elkaar. Hij spreekt ook liever van staathouderschap in plaats van aandeelhouderschap. Staathouderschap gaat meer uit van gelijkwaardigheid. Van belang is dat de stem van de burger een plek krijgt. Automatisering kan daarbij een rol vervullen. Toch zullen problemen ook via menselijk contact opgepakt dienen te worden. Veel mensen beschikken over onvoldoende kennis, ervaring en vaardigheden om aan een digitaal platform deel te nemen.

Een andere deelnemer geeft aan dat de overheid geen tegenstander van burgers moet zijn maar juist een participierend onderdeel van de samenleving is. De overheid wordt namelijk via belastingen door de samenleving betaald, maar de indruk bestaat dat er een behoorlijke kloof is tussen de overheid en de samenleving. De

inzet moet zijn dat het wederzijds wantrouwen moet worden opgeheven. Aandeelhouderschap met wederzijds vertrouwen en verantwoordelijkheid spreekt enkele panelleden dan ook zeer aan.

Aandacht voor diversiteit bij de gemeente Amsterdam is ook nodig. Bij Amsterdammers heerst het gevoel dat het ambtenarenapparaat niet voldoende een afspiegeling is van de Amsterdamse samenleving. Burgers voelen zich daar dan ook onvoldoende door vertegenwoordigd.

Afgesloten wordt met de mededeling dat er voor de gemeenteraadsverkiezingen nog een tweede debat wordt georganiseerd over het thema 'sociale binding' in Amsterdam. Tot slot roept een aanwezige deelnemer (een raadslid in Amsterdam) de partijen achter de paneltafel op om in het kader van de begrotingsbehandelingen een motie in te dienen waarin de rol van het maatschappelijke middenveld opnieuw een plek krijgt in Amsterdam. De aanwezige panelleden geven aan deze motie van harte te ondersteunen.

